Kabir Azâbı Hakkında Bir Hadîs

KABİR AZÂBI HAKKINDA BİR HADÎS VE ŞERHİ
Muhaddis Şeyh Nâsıruddîn el-Elbânî
Çeviren:
Abdurrahmân Alp Özdamar
[Hadîs]
159- «Muhakkak ki bu ümmet kabirlerinde imtihân olunurlar. Eğer birbirinizi gömmeyi terk etmeniz (korkum) olmasaydı, kabir azâbından benim işittiklerimden bazılarını sizlere işittirmesi için Allah'a dua ederdim.» Zeyd dedi ki: Sonra (Nebî sallallahu aleyhi ve sellem) yüzünü bize doğru çevirdi ve dedi ki: «Cehennem azâbından Allah'a sığının.» (Sahabîler): Cehennem azâbından Allah'a sığınırız, dediler. Bundan sonra: «Kabir azâbından Allah'a sığının.» buyurdu: Kabir azâbından Allah'a sığınırız, dediler. Daha sonra: «Fitnelerin açık olanından ve gizlisinden Allah'a sığının.» buyurdu. Fitnelerin açık olanından ve gizlisinden Allah'a sığınırız, dediler. Daha sonra: «Deccal'in fitnesinden Allah'a sığının.» buyurdu. Deccal'in fitnesinden Allah'a sığınırız, dediler.
[Tahrîc ve Şerh]
Bu hadîsi İmam Muslim (8/160-161) İbni 'Uleyye tarîkinden tahrîc etmiştir: İbni 'Uleyye dedi ki bize Sa'îd el-Cureyrî haber verdi, o da Ebu Nadra'dan, o da Ebû Sa'îd el-Hudrî'den, o da Zeyd b. Sâbit'ten. Ebû Sa'îd (el-Hudri) dedi ki: Ben Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'den bu hadîse şâhid olmadım. Lakin Zeyd b. Sâbit bu hadîsi bize haber vermiştir. Zeyd şöyle dedi:
'Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kendine ait dişi bir katırın üzerinde- ve biz de beraberinde olduğumuz halde- Neccar oğularına ait bir bahçeye girdi. Katır birden yoldan çıktı/yönünü çevirdi neredeyse onu üzerinden atacaktı. Derken altı ya da beş ya da dört kişinin -sayıda ki tereddüt el-Cureyrî'ye aittir- gömülü olduğunu (kabirler) gördük. (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem) dedi ki: İçinizde bu kabirlerde gömülü olanları bileniniz var mı? Bir adam dedi ki: Ben biliyorum. Dedi ki: Onlar ne zaman öldüler? Adam dedi ki: Şirkte/şirk zamanı öldüler. Dedi ki:...(ve hadîsin devamını zikretti)".
Derim ki (el-Elbânî): İmam el-İclî'nin de es-Sikat'ta (181/531- el-Heysemi'nin tertibi) söylediği gibi İbni 'Uleyye, el-Cureyrî'den ihtilattan/unutkanlıktan önce hadîs işitmiştir.
İmam Ahmed de bu hadîsi tahrîc etmiş (5/190) ve şöyle demiştir: Bize Yezîd b. Hârûn haber verdi, dedi ki: Bize Ebû Mes'ûd el-Cureyrî aynı şekilde haber verdi lakin, "Fitnelerin açık olanından ve gizlisinden Allah'a sığının" lafzı yerine "Hayatın ve ölümün fitnelerinden Allah'a sığının" dedi.
İbni Hibbân da (785) bu hadîsi aynı Muslim'in rivâyeti gibi rivâyet etmiş lakin Zeyd b. Sâbit'i zikretmemiştir.
Hadîsteki Garîb/İzahı Gereken Kelimeler:
(tedafenu-birbirinizi gömmeniz):Bu kelimenin aslı (tetedafenu)dur. İki te'den birisi hazfolmuştur. Yani bunu işittiğiniz takdirde birbirinizi toprağa defnetmeyi terk etmeniz korkusu olmasaydı demektir.
(şahba): Beyaz.
(hasat): İmam Ahmed'in rivâyetinde geldiği gibi, sapmak, ayrılmak, kaçmak, kaçacak yer aramak demektir. Yani korkmak.
(hirab-yıkıntılar, harabeler): Kesralı ha ve fethalı ra ile yazılır. Hirbe'nin çoğuludur. Aynı nikme ve nikam gibi, hirbe ve hirab şeklindedir.
(tubtela): Yani imtihan olunur demektir. İmtihandan kasıt iki meleğin ölüye gelerek, "Rabbin kim? Peygamberin kim?" diyerek sorgulamasıdır.

Hadîsten Çıkartılan Faydalı Hükümler Ve Öğütler:

Bu hadîslerden çıkartılan birçok faydalar/hüküm ve öğütler vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1- Kabir azabının isbatı/var ve gerçek oluşu. Bu konudaki hadîsler mütevatirdir. Bu hadîslerin ahad olduğu iddiası ile bir şüphe ve tereddüte mecal yoktur! Bu hadîslerin ahad olduğunu kabul edecek olsak bile, bu hadîsleri kabul etmek farzdır. Çünkü Kur'ân bu hadîslere şahitlik ediyor. Rabbimiz te'âlâ şöyle buyurdu: "Ve Firavun kavmine ise kötü azap iniverdi. Onlar sabah-akşam ateşe arzolunurlar. Ve kıyamet günü olduğunda da Firavun kavmi azabın en şiddetlisine girdirileceklerdir".[1]

Şâyet Kur'ân'da kabir azabına şahitlik eden hiçbir âyetin olmadığını kabul etsek bile, sadece bu hadîsler tek başına bu akîdeyi isbat etmeye yeterlidir ve sahîh olan hadîslerle akîde sâbit olmaz iddiası İslam Dînine sonradan sokuşturulmuş bâtıl bir iddiadır. Zira meşhur imamlardan -dört mezheb imamları ve selef imamlarından diğerleri gibi- hiçbiri, sahîh ahad hadîslerin akîdede delil olmayacağını söylememişlerdir. Bilakis bunu kelâm alimlerinden bazıları, Allah katından hiçbir delîl ve hiçbir hüccetleri olmadan söylemişlerdir. Bu tehlikeli konuda bir kitabımızın bir bölümünde özel bir fasıl yazmıştım. Bu faslı temize çekip müstakil olarak ve yayınlayarak insanlara sunmaya muvaffak olmayı dilerim.[2]

2- Muhakkak ki Nebî sallallahu aleyhi ve sellem insanların işitmediği şeyleri işitirdi. Bu onun aleyhi's-salatu ve's-selam kendisine has özelliklerindendir. Aynen Cibril'i görüp onunla konuştuğunda insanların onu görmemesi ve onun sözünü işitmemesi gibi. Buhârî'de ve diğerlerinde gelen bir hadîsde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün Aişe radıyallahu anhâ'ya, "Bu Cibril'dir. Sana selam veriyor" der. Aişe radıyallahu anhâ der ki, "Dedim ki: Ve aleyhi's-selam/Allah'ın selamı onun da üzerine olsun ya Rasûlallah! Bizim görmediklerimizi görüyorsun."

Lakin Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisine özel olan halleri ancak sahîh olarak gelen nasslarla sâbit olur. Zayıf olan nasslarla veya kıyasla veya hevâ ile sâbit olmaz. İnsanlar bu konuda birbirine zıt iki uç noktadadırlar; kimisi mutevatir olmadığını veya akla uygun olmadığını iddia ederek sahîh isnâdlarla bile gelmiş olsa ona ait hususiyetlerinden bir çoklarını inkâr ederler, kimisi de sâbit ve sahîh olmadığı halde ona bazı hususiyetleri isbat etmeye kalkarlar. 'O sallallahu aleyhi ve sellem, yaratılanların ilkidir, O'nun sallallahu aleyhi ve sellem yere düşen bir gölgesi olmaz, o sallallahu aleyhi ve sellem kumda yürüdüğü zaman ayağının izi kalmaz, oysa taşa bastığı zaman taşta izi kalır' ve daha buna benzer birçok bâtıl sözler gibi...

Bu konuda adil/adaletli olan söz şöyle söylenmesidir ki; muhakkak ki Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Kur'ân'ın ve Sünnet'in nassları ve ümmetin icması ile bir beşerdir ve Kur'ân'ın ve Sünnet'in sahîh olan nassları ile sâbit olmadıkça ona hiçbir sıfat ve husûsî özellik verilemez. Eğer bu şekilde onun hakkında bir şey sâbit olursa, o zaman da bunu kabûl etmek farzdır ve ilmî veya aklî -olduğu iddiasıyla!- özel bir felsefe ile bunu reddetmek caiz değildir.

Teessüf edilecek hususlardandır ki, içinde bulunduğumuz şu asırda bazı insanların ortaya attığı en uzak bir şüpheden dolayı sahîh hadîsleri inkar etmek korkunç bir şekilde yaygınlaşmıştır. Öyle ki Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hadîslerine karşı, masum olmayan sair insanların sözlerine muamele eder gibi muamele ediyorlar, istediklerini alıyorlar ve istemediklerini bırakıyorlar. Ve bu kimselerden bir taife/bir cemaat var ki ilme nisbet olunuyorlar/alim diye tanınıyorlar, bazıları ise Şer'i /Dini büyük makamlara/müftülük veya profesörlük vs gibi makamlara geliyorlar! İnna lillahi ve inna ileyhi raci'un/Biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz. Yüce Allah'tan dileriz ki ibtal eden (sahîh sünneti reddeden) ve (zayıf hadîsleri hatta uydurmaları bile sahîh hadîs diye kabul etme konusunda) aşırıya giden bu iki taifenin şerlerinden bizleri korusun.

3- İki meleğin kabirdeki sorgusu haktır. Buna îmân etmek farzdır ve bu konuda gelen hadîsler

mütevatirdir.

4- Muhakkak ki Deccal'in fitnesi büyük bir fitnedir. Bundan dolayı bu hadîste ve daha başka hadîslerde bu fitnenin şerrinden Allah'a sığınmayı emretti. Hatta namazlarda bile selamdan önce bunu söylemeyi emretti. Deccal hakkında gelen hadîsler cidden çoktur ve hatta sünneti bilen alimlerin nezdinde bu hadîsler mütevatirdir.

Bundan dolayıdır ki akîdeye dair yazılmış olan kitablarda, ahir zamanda Deccal'in çıkacağına îmân etmenin farz olduğu yazılmıştır. Aynen kabir azabına ve meleklerin kabirdeki sorgusuna îmân etmenin farz olduğunun yazılmış olduğu gibi.

5- Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in bi'setinden/peygamber olarak görevlendirilişinden önce ölmüş olan cahiliye ehli, küfür ve şirklerinden dolayı azap görmektedirler. Bu da onların, müteahhirinden olan/sonradan gelen bazı ilim ehlinin zannlarının aksine, kendilerine hiçbir peygamberin da'veti ulaşmamış fetret ehlinden olmadıklarını gösteriyor. Eğer böyle olsaydı, Rabbimizin şu sözünden dolayı, azabı hak etmezlerdi: "Biz, bir peygamber göndermedikçe (kimseye) azap edecek değiliz."[3]

Nevevî, Muslim'in bir şu hadîsine yaptığı şerhinde şöyle demiştir: "Bir adam dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Babam nerededir? Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: Ateştedir..." (1/114. Hint baskısı).

Nevevî şöyle demiştir: "(Bu hadîsteki hükümlerden) biri de; küfür üzere ölenin ateşte olduğu ve akrabalarının içerisinde Allah'a yakın kimseler olsa bile ona hiçbir faydalarının olmayacağıdır. Bir diğeri de; -Arapların putlara tapıcılık konusunda üzerinde oldukları hâl gibi- fetrette ölenin ateş ehlinden olduğudur. Bu, davetin ulaşmasından önce olan bir cezâlandırılma değildir. Çünkü onlara İbrâhîm ve diğer peygamberlerin, Allah'ın salât ve selâmı hepsinin üzerine olsun, davetleri ulaşmış idi."

[Silsiletu'l-Ehadîs'i-Sahîha, 1/294-297]

1- Gafir(Mu'min) Suresi, 45-46.

2- Sanırım Şeyh el-Elbânî'nin bu sözü çok önceleridir. Çünkü sonradan bu konuda "Ahad Olan Hadîsleri Akîdede Delîl Olarak Kabul Etmenin Farz Oluşu Ve Bunu Kabul Etmeyenlerin Şüphelerine Cevap" ve "Hadîsin Bizzat Kendisi Akîde Ve Ahkâmda Hüccettir" isimli iki kitabı yayınlandı. (Çeviren)

[3] İsra suresi, 15